

MESTRE DE CAPÇALERA

Escrits essencials d'educació

A càrrec de Toni Giménez i Fajardo

NO M'ENGANYIS, EH! Educació i política

*El poder és com un violí: s'agafa amb
l'esquerra però es toca amb la dreta.
Pintada mural en un carrer de Buenos Aires*

La finalitat (el *télos*) de la política és la conducció d'una vida bona i justa en la *polis*. En la vida política sempre hi ha manipulació i engany. Això ja se sap des de l'antiga Grècia i molt abans i tot. Riquesa i poder són els dos grans mals dels polítics¹ i d'una gran part de les religions. Hi ha una estreta relació entre el poder i el mal.² El poder és temible i summament perillós, qui vulgui mantenir-se relativament pur, ha de renunciar a ell.³ Sòcrates ja deia que fins que els filòsofs no esdevinguin governants, el món no anirà bé, o, que per un miracle del cel, els polítics no fossin veritables filòsofs. També podrien ser-ho mestres i pedagogs, persones interessades pel bé de l'ésser humà, talment com Paulo Freire que deia que s'havia fet polític perquè era pedagog,⁴ amb tot, Karl Popper deia de que en l'educació de cap manera hi hauria de participar la política⁵ i ser culturalment conservadors, si volem ser políticament progressistes.⁶

No hauríem de permetre que governi una persona que pretén poder i riquesa per a ell. Curiosament, no acostuma a haver-hi ments privilegiades entre els polítics. El que realment hauria de fer la política és ensenyar civisme.⁷ Plató no va ser ni de dretes ni d'esquerres.⁸ Malauradament, hem derivat cap al "políticament correcte" que, molt sovint, és "èticament nefast", fins i tot, de vegades, intel·lectualment minusvàlid.⁹

El món polític confia en les eleccions i els seus resultats. Schoenberg deia que el 51% difícilment podrà estar segur de guanyar una batalla contra el 49% restant. No obstant, a través de les eleccions obté la majoria, domina la minoria i la converteix en la seva esclava. Això de vots per majoria crea un gran conflicte atès que els que no han votat allò es veuen obligats a acceptar-ho. Caldria analitzar-ho molt a fons. Hi ha qui prefereix l'abstenció, o sigui: no vull entrar en aquest joc, no hi coopero.¹⁰

Sovint la democràcia no és res més que una oligarquia en mans d'uns pocs que barregen poder i riquesa i a qui el poble tan sols ha de ratificar la seva perpetuïtat en el poder. La democràcia real és una utopia per la que cal lluitar.¹¹ El sistema, o sigui, els governs, té eines per distreure la gent perquè no pensi: discoteques, travesses i loteries, futbol, potenciar el consumisme, canals de televisió...

¹ Lanza del Vasto, *La locura de Noé*, Barcelona: 1984: 10.

² Eugenio Trías a *25 catalans i Déu*, de Francesc Torralba, Barcelona: Planeta, 2000: 218.

³ Luís Aranguren, entrevista al diari *La Vanguardia*, 18-IV-96.

⁴ Revista *Panorama*, Barcelona: La Caixa de Pensions, setembre de 1994.

⁵ Karl Popper, *La sociedad abierta y sus enemigos, Vol II*, Barcelona: Orbis, 1986: 437.

⁶ André Comte-Sponville, *El alma del ateísmo*, Barcelona: Paidós, 2006: 43.

⁷ Neil Postman, *Fi de l'educació*, Vic: Eumo, 2000: 7.

⁸ Gregorio Luri, *L'escola contra el món*, Barcelona: La Campana, 2008: 141.

⁹ Fernando Savater al pròleg del llibre *Panfleto antipedagógico*, de Ricardo Moreno, Barcelona: El Lector Universal, 2006: 11.

¹⁰ Lluís Maria Xirinacs, *Amnistia 77, Franco ha mort?*, Barcelona: Abadia Editors, 2006: 266.

¹¹ Luís Aranguren, entrevista al diari *La Vanguardia*, 18-IV-96.